

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.1.5.2025

**Pani
Dorota Piróg
Dyrektor Sądu Rejonowego
w Jeleniej Górze**

Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze
ul. Mickiewicza 21
58-500 Jelenia Góra

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001– „Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. – wykonanie planu finansowego
Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura we Wrocławiu
ul. marsz. Józefa Piłsudskiego 15-17, 50-044 Wrocław
tel. 48717118301, lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze ¹ , ul. Mickiewicza 21, 58-500 Jelenia Góra.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dorota Piróg, Dyrektor Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze ² , od 1 września 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Violetta Podlasiak, p.o. Dyrektora Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze, od 30 lipca 2024 r. do 31 sierpnia 2024 r.; Katarzyna Michalska-Bochynek, Dyrektor Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze, od 1 września 2013 r. do 29 lipca 2024 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024. W przypadku konieczności porównania niektórych danych z danymi za lata 2021-2023 okres kontroli obejmuje również te lata.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Piotr Kociołek, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/11/2025 z 17 stycznia 2025 r. 2. Paweł Potemski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/20/2025 z 29 stycznia 2025 r.

(akta kontroli tom I, str. 1-9)

¹ Dalej także: Sąd.

² Dalej: Dyrektor Sądu lub Dyrektor.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2024 r. Sądu pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zakres kontroli Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy realizacji wydatków budżetu państwa, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków bieżących dysponenta III stopnia,
- analizy stanu zobowiązań,
- analizy wybranego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej wykonanie budżetu państwa w 2024 r. – wykonanie planu finansowego Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze.

Ocena ta wynika z ocen częściowych: pozytywnej w zakresie wydatków budżetu państwa oraz w formie opisowej w zakresie sprawozdawczości.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że realizacja wydatków budżetu państwa, w części objętej kontrolą, tj. 5,6% ogółu poniesionych wydatków Sądu, odbywała się zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵. W jednym przypadku wydatek (na kwotę 25,3 tys. zł) został dokonany jednak w następstwie udzielenia zamówienia publicznego w sposób niezgodny z wewnętrznymi uregulowaniami Sądu w tym zakresie, tj. bez zawarcia pisemnej umowy.

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.; dalej: ufp.

W przypadku jednej umowy na usługi doradcze i eksperckie (na sześć zbadanych), mimo niewykonania jej w terminie, w Sądzie nie podjęto działań związanych z ewentualnym naliczeniem wykonawcy kary umownej za zwłokę, co było nierzetelne. Ponadto Sąd nie zamieścił na stronie internetowej planu postępowań o udzielenie zamówień na rok 2024, do czego był zobowiązany na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁶. Pozostałe nieprawidłowości w obszarze wydatków dotyczyły objętego badaniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, jednak nie miały wpływu na wybór jego wykonawcy.

Sprawozdania budżetowe za 2024 r. sporządzane były przez Sąd co do zasady terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym. Niemniej w sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych wykazano dane w zakresie należności pozostałych do zapłaty w kwocie o 5 023,5 tys. zł wyższej od danych wynikających z ewidencji księgowej, co miało bezpośredni wpływ na brak wiarygodności prezentowanych danych.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Dochody budżetowe

Opis stanu faktycznego

W 2024 r. Sąd zrealizował dochody w kwocie 9 884,6 tys. zł. Były one niższe o 688,4 tys. zł, tj. o 6,5% od planowanych i wyższe o 165,5 tys. zł, tj. o 1,7% od dochodów wykonanych w 2023 r. Niższe od zaplanowanych dochody uzyskano głównie z wpływów z tytułu: [1] grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych⁸ oraz [2] opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego⁹. Wpływy te stanowiły jednocześnie główne źródła dochodów Sądu i wyniosły odpowiednio: 2 384,9 tys. zł i 6 979,5 tys. zł.

(akta kontroli tom I, str. 578)

Należności pozostałe do zapłaty na koniec 2024 r. wyniosły 6 241,0 tys. zł, w tym zaległości netto 5 071,5 tys. zł. Należności zmniejszyły się o 246,6 tys. zł (tj. o 3,8%) względem stanu na koniec 2023 r. i dotyczyły głównie wpływów z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych (5 642,0 tys. zł).

Zaległości netto według stanu na koniec 2024 r. zmniejszyły się o 350,9 tys. zł (tj. o 6,5%) względem stanu na koniec 2023 r. Zmniejszenie stanu zaległości netto spowodowane było m.in. zamianą kar finansowych na kary o charakterze izolacyjnym (dotyczyło to 127 spraw), a także umorzeniami z powodu śmierci dłużnika (28 spraw).

(akta kontroli tom I, str. 580-586)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320; dalej: upzp.

⁷ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Sklasyfikowane w § 0570 (rozdział 75502).

⁹ Sklasyfikowane w § 0630 (rozdział 75502).

2. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

Plan wydatków budżetowych Sądu na 2024 r. został pierwotnie ustalony na kwotę 36 937,0 tys. zł i w trakcie roku zwiększony do kwoty 44 539,0 tys. zł, tj. o 7 602,0 tys. zł (20,6%). Zmian w zakresie zmniejszenia/zwiększenia planu finansowego dokonywano na podstawie decyzji Dyrektora Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu¹⁰. Nie zwiększano planu środkami z rezerwy ogólnej i rezerw celowych. Nie planowano także wydatków budżetu środków europejskich.

W 2024 r. zrealizowano wydatki na łączną kwotę 44 527,9 tys. zł (w tym w działach: 755 – Wymiar sprawiedliwości na kwotę 44 129,6 tys. zł, 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne na kwotę 380,1 tys. zł i 851 – Ochrona zdrowia na kwotę 18,2 tys. zł), co stanowiło 100,0% wykonania planu po zmianach. W porównaniu do 2023 r. nastąpił wzrost wydatków o 7 594,5 tys. zł, tj. o 20,6%.

Struktura wydatków według grup ekonomicznych nie uległa istotnym zmianom. Wydatki bieżące stanowiły 96,1% wydatków ogółem (w 2023 r. – 96,7%), natomiast wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych stanowiły 3,9% wydatków ogółem (w 2023 r. – 3,3%).

Wydatki bieżące Sądu w 2024 r. wyniosły 42 787,9 tys. zł, co stanowiło wzrost w stosunku do 2023 r. o 7 065,3 tys. zł (19,8%), natomiast na świadczenia na rzecz osób fizycznych wydatkowano 1 740,0 tys. zł, co stanowiło wzrost w stosunku do 2023 r. o 529,2 tys. zł (43,7%). Nie planowano i nie realizowano w 2024 r. wydatków majątkowych.

Główną przyczyną wzrostu wydatków w 2024 r. w stosunku do 2023 r. było podwyższenie wynagrodzeń pracowników zgodnie z ustawą budżetową na rok 2024 z dnia 18 stycznia 2024 r.¹¹, w tym: zgodnie ze średniorocznym wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej w wysokości 120,0% (dotyczyło to asystentów sądowych, urzędników i pozostałych pracowników) oraz w wyniku wzrostu kwoty bazowej, o której mowa w art. 13 przedmiotowej ustawy (dotyczyło to kuratorów zawodowych oraz aplikantów kuratorskich). Ponadto, nastąpiło podwyższenie wynagrodzeń sędziów w wyniku wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego¹².

Największe kwotowo wydatki według klasyfikacji budżetowej dotyczyły: § 4010 – wynagrodzeń osobowych pracowników (17 022,8 tys. zł), § 4030 – wynagrodzeń osobowych sędziów i prokuratorów oraz asesorów i aplikantów (8 961,2 tys. zł) oraz § 4610 – kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego (4 062,5 tys. zł).

Ogółem wydatki na wynagrodzenia¹³ wyniosły 27 610,2 tys. zł, co stanowiło wzrost o 5 052,3 tys. zł (22,4%) względem wykonania w roku 2023.

Przeciętne zatrudnienie w Sądzie w przeliczeniu na pełne etaty¹⁴ wyniosło 188,8 i było niższe od zatrudnienia 2023 r. o dwa etaty. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego pełnozatrudnionego wyniosło z kolei 12,2 tys. zł, tj. o 23,7% więcej, niż w 2023 r.

(akta kontroli tom I, str. 424, 430-431, 572-577, 587-599)

¹⁰ W 2024 r. wydano 30 takich decyzji.

¹¹ Dz. U. poz. 122, ze zm.

¹² M.P. z 2023 r. poz. 831.

¹³ Sklasyfikowane w § 4010, § 4030 i § 4040.

¹⁴ Według sprawozdania Rb-70.

Zobowiązania Sądu według stanu na 31 grudnia 2024 r. wyniosły 2 342,7 tys. zł (nie wystąpiły zobowiązania wymagalne). Dotyczyły one głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego pracowników (1 868,5 tys. zł), składek na ubezpieczenia społeczne (203,0 tys. zł), kosztów postępowania sądowego i prokuratorskiego (138,6 tys. zł) oraz zakupu energii (98,9 tys. zł). Pozostałe zobowiązania dotyczyły składek na Fundusz Pracy, wpłat na PPK¹⁵ finansowanych przed podmiot zatrudniający, podróży służbowych krajowych oraz zakupów: materiałów i wyposażenia, usług telekomunikacyjnych i usług pozostałych.

Wykazane w sprawozdaniu Rb-28 za 2024 r. zobowiązania były zgodne z ewidencją księgową.

(akta kontroli tom II, str. 348-354)

W 2024 r. nie ponoszono wydatków z tytułu odsetek za nieterminowe regulowanie płatności. Poniesione wydatki na odsetki¹⁶ w łącznej wysokości 229,9 tys. zł dotyczyły odsetek wypłaconych sędziom, asesorum sądowym, referendarzom oraz sędziom w stanie spoczynku (łącznie 36 osób) na podstawie wyroków sądowych¹⁷ o wypłatę zaległego wynagrodzenia. Związane to było z pozwami w sprawie wyrównania wynagrodzenia za okres od stycznia 2021 r. do grudnia 2022 r., składanymi w następstwie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 listopada 2023 r.¹⁸

(akta kontroli tom I, str. 587-590, 593-600)

Szczegółowym badaniem objęto realizację wydatków budżetu państwa w wysokości 2 475,8 tys. zł (47 dowodów księgowych), stanowiących 5,6% wydatków ogółem i 21,8% wydatków pozapłacowych¹⁹ Sądu. Próba losowa została wybrana metodą monetarną MUS na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym (w ramach grupy ekonomicznej – wydatki bieżące jednostek budżetowych) o wartości powyżej 1,0 tys. zł.

Realizacja objętych ww. badaniem wydatków była zgodna z art. 44 ust. 3 ufp, były one celowe, zostały rzetelnie zaplanowane i skalkulowane. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności. Wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów Sądu. Niemniej jednak, w jednym przypadku²⁰ dokonano wydatku w następstwie procedury udzielenia zamówienia publicznego, którą przeprowadzono niezgodnie z wewnętrznymi uregulowaniami dotyczącymi udzielania zamówień publicznych²¹, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I, str. 376-419, 555-568)

Zadania na podstawie umów zleceń i o świadczenie usług (trwających trzy miesiące lub dłużej), finansowanych w ramach wynagrodzeń bezosobowych w 2024 r., realizowało 13 osób, z czego żadna z nich nie była pracownikiem Sądu.

¹⁵ Pracownicze Plany Kapitałowe.

¹⁶ W rozdziale 75312 § 4580 – 4,8 tys. zł i w rozdziale 75502 § 4580 – 225,1 tys. zł.

¹⁷ Sądu Rejonowego w Lubaniu (13 osób) i Sądu Rejonowego w Bolesławcu (23 osoby).

¹⁸ Sygn. K 1/23.

¹⁹ W wysokości 11 336,6 tys. zł.

²⁰ Faktura nr FS 38/SKL/12/2024 z 5 grudnia 2024 r.

²¹ „Instrukcja w sprawie zasad i trybu postępowania komórek organizacyjnych Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze w zakresie udzielania zamówień publicznych”, stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzenia Dyrektora Sądu nr 4/2021 z 15 marca 2021 r., zmienionego aneksami: nr 1/2022 z 30 czerwca 2022 r. i nr 1/2023 z 21 stycznia 2023 r.; dalej: Instrukcja udzielania zamówień.

Poniesione z tego tytułu wydatki wyniosły 208,5 tys. zł. W 11 przypadkach zlecone zadania miały charakter podstawowy²² i dotyczyły funkcji wychowawcy w Ośrodku Kuratorskim (siedem osób) oraz prowadzenia tamże zajęć socjoterapii i terapii pedagogicznej (cztery osoby). W dwóch przypadkach natomiast realizowano zadania pomocnicze, dotyczące wsparcia kadr oraz wykonywania zadań pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych. Zatrudnienie pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych na podstawie umowy zlecenia spowodowane było negatywnym rozpatrzeniem wniosku Sądu²³ o przyznanie etatu urzędniczego na utworzenie stanowiska pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych przez Ministra Sprawiedliwości²⁴.

Badanie czterech umów²⁵ (wybranych w sposób celowy), w wyniku których poniesiono w 2024 r. wydatki w łącznej kwocie 70,8 tys. zł wykazało, że ich zawarcie służyło wykonaniu zadań statutowych Sądu. Realizacja umów odbywała się zgodnie z ich treścią, a płatności dokonywano w ustalonych terminach.

(akta kontroli tom I, str. 425-426, 433-458)

Sąd w 2024 r. dokonał wydatków na zakup usług doradczych i eksperckich²⁶ w łącznej kwocie 143,4 tys. zł na podstawie ośmiu umów, w tym w ramach wynagrodzeń bezosobowych (§ 417) – trzech umów na łącznie 32,0 tys. zł, w ramach usług remontowych (§ 427) – jednej umowy na 17,2 tys. zł i w ramach pozostałych usług (§ 430) – czterech umów łącznie na 94,2 tys. zł. Umowy te dotyczyły wsparcia kadrowego i pełnienia funkcji pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych (umowy zlecenie), sporządzenia dokumentacji projektowej (budowlanej) remontu siedziby Sądu, usług tłumaczenia języka migowego, obsługi z zakresu BHP i obsługi prawnej.

Mechanizmy kontroli zarządczej w zakresie weryfikacji zasadności i celowości dokonywania wydatków, w tym zlecenia usług podmiotom wewnętrznym, zostały określone w „Regulaminie procedur kontroli finansowej w Sądzie Rejonowym w Jeleniej Górze”²⁷.

Badanie sześciu umów²⁸ (wybranych w sposób celowy), w wyniku których poniesiono w 2024 r. wydatki w łącznej kwocie 120,4 tys. zł wykazało, że ich zawarcie poprzedzone było oceną ich celowości oraz służyło wykonaniu zadań statutowych Sądu. Realizacja umów odbywała się co do zasady zgodnie z ich treścią, a płatności dokonywano w ustalonych terminach. W jednym przypadku nie podjęto działań w celu naliczenia wykonawcy kary umownej, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I, str. 16-67, 427-428, 459-554)

²² Jako „podstawowe” potraktowano wykonywanie pracy w komórkach merytorycznych, a jako „pomocnicze” w komórkach obsługowych (np. kadry, księgowość).

²³ Nr A.1101-21/21/23 z 21 listopada 2023 r.

²⁴ Decyzja nr DKO-II.5500.3252.2023 z 15 stycznia 2024 r.

²⁵ Tj.: [1] nr 1131-20/2023 z 29 grudnia 2023 r., [2] nr 1131-25/2023 z 29 grudnia 2023 r., [3] nr 1131-19/2023 z 29 grudnia 2023 r. i [4] nr OG-06/2024 z 28 lutego 2024 r.

²⁶ Pod pojęciem usług doradczych i eksperckich zakwalifikowano usługi świadczone przez specjalistów posiadających ekspercką wiedzę w określonej dziedzinie bądź dziedzinach, jak również usługi o charakterze doradztwa prawniczego, podatkowego, finansowego, technicznego, a także z zakresu księgowości, windykacji, zamówień publicznych, audytu oraz usługi konsultingowe.

²⁷ Wprowadzonym zarządzeniem Dyrektora Sądu nr 9/2023 z 29 grudnia 2023 r.

²⁸ Tj.: [1] nr 2/2024 z 3 czerwca 2024 r., [2] nr OG-17/2024 z 29 lipca 2024 r., [3] nr OG-2504-15/2022 z 14 października 2022 r., [4] nr OG-20/2024 z 24 października 2024 r., [5] nr OG-2504-24/2023 z 29 grudnia 2023 r. i [6] nr OG-2504-25/2023 z 29 grudnia 2023 r.

Sąd sporządził i zamieścił w Biuletynie Zamówień Publicznych²⁹ plan postępowań o udzielenie zamówień na rok 2024, który był czterokrotnie³⁰ aktualizowany. Nie zamieszczono natomiast, zarówno planu, jak i jego aktualizacji, na stronie internetowej Sądu, o czym więcej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II, str. 1-21)

Szczegółowym badaniem objęto postępowanie³¹ o udzielenie zamówienia publicznego (w trybie podstawowym bez negocjacji) nr OG/ZP-30/2023 na usługę bezpośredniej ochrony fizycznej osób i mienia w obiektach Sądu, skutkujące w 2024 r. wydatkami w kwocie 1 256,8 tys. zł.

Działania Sądu w toku prowadzenia ww. postępowania co do zasady było prawidłowe, jednak mimo zawarcia w ogłoszeniu o zamówieniu³² (na podstawie art. 274 ust. 2 upzp) wezwania do złożenia podmiotowego środka dowodowego w postaci wykazu osób skierowanych do realizacji zamówienia, nie odrzucono oferty niezawierającej przedmiotowego wykazu³³, co szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto umowa z wykonawcą została zawarta bez zachowania terminu, o którym mowa w art. 308 ust. 2 upzp, co również zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Sąd przekazał Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych³⁴ informację o złożonych ofertach, o której mowa w art. 81 ust. 1 upzp, jednak nie została ona sporządzona zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie informacji o złożonych wnioskach o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofertach przekazywanej Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych³⁵. Ponadto, nierzetelnie sporządzono protokół postępowania, o którym mowa w art. 71 ust. 1 upzp, gdyż nie wskazano w nim wszystkich informacji przewidzianych we wzorze stanowiącym załącznik nr 8 do rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie protokołów postępowania oraz dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego³⁶. Powyższe zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Usługa będąca przedmiotem zamówienia została zrealizowana w uzgodnionym zakresie i terminie. Poniesione z tytułu jej realizacji wydatki były celowe i gospodarne oraz służyły realizacji zadań Sądu.

(akta kontroli tom II, str. 51-214)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wydatek dotyczący zakupu pamięci przenośnej (80 szt. pendrive z modułem szyfrującym), udokumentowany fakturą nr FS 38/SKL/12/2024 z 5 grudnia 2024 r. na kwotę 25,3 tys. zł³⁷ (1,0% zbadanych wydatków) został dokonany bez zawarcia pisemnej umowy. Było to niezgodne z § 15 ust. 6 Instrukcji

²⁹ Dalej: BZP.

³⁰ W dniach: 9 lutego 2024 r., 29 lutego 2024 r., 19 czerwca 2024 r. i 21 czerwca 2024 r.

³¹ Wybrane w sposób celowy.

³² Nr 2023/BZP 00127572/02/P.

³³ Nie była to jednak oferta wybrana jako najkorzystniejsza.

³⁴ Dalej: Prezes UZP.

³⁵ Dz. U. poz. 2406, dalej: rozporządzenie w sprawie informacji o ofertach.

³⁶ Dz. U. poz. 2434, dalej: rozporządzenie w sprawie protokołów.

³⁷ Netto 20,5 tys. zł.

udzielania zamówień, według którego udzielenie zamówienia publicznego o wartości netto powyżej 15,0 tys. zł następuje poprzez zawarcie umowy w formie pisemnej.

Dyrektor wyjaśniła, że brak zawarcia umowy wynikał z niedopatrzenia pracownika.

(akta kontroli tom I, str. 381, 558-570)

2. Mimo niewykonania w terminie umowy nr OG-17/2024 z 29 lipca 2024 r. (dotyczącej sporządzenia dokumentacji budowlanej remontu siedziby Sądu), nie podjęto działań związanych z ustaleniem przyczyn tego opóźnienia, w celu ewentualnego naliczenia wykonawcy przewidzianej w umowie kary umownej za zwłokę, co było nierzetelne. Na podstawie § 11 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 umowy, Sąd uprawniony był do naliczenia i potrącenia z faktury kary umownej za zwłokę w przekazaniu dokumentacji w wysokości 1% wynagrodzenia umownego za każdy dzień zwłoki, liczonej od 15 listopada 2024 r. Przedmiotowa dokumentacja została przekazana 18 listopada 2024 r., tj. trzy dni po terminie, z czym mogła wiązać się kara umowna w wysokości 0,5 tys. zł.

Według wyjaśnień Dyrektor Sądu, w wyniku niedopatrzenia pracownika w przedłożonym projekcie umowy nie dokonano zmiany daty zakończenia umowy z 15 na 30 listopada 2024 r., która to data została wskazana w protokole negocjacji z wykonawcą, stanowiącym integralną część umowy.

NIK wskazuje, że przekazanie dokumentacji (przed jej zatwierdzeniem przez Sąd) nie stanowiło zakończenia umowy, a data dokonania ww. czynności została wyraźnie wskazana w umowie, w tym bezpośrednio w zapisie dotyczącym kary umownej.

(akta kontroli tom I, str. 465-486, 550-552)

3. Nie zamieszczono na stronie internetowej Sądu planu postępowań o udzielenie zamówień na rok 2024 (oraz jego aktualizacji), co stanowiło naruszenie art. 23 ust. 1 upzp.

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że miało to charakter incydentalny i spowodowane było przeoczeniem.

Powyższy plan został opublikowany na stronie internetowej Sądu 30 stycznia 2025 r., tj. w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli tom II, str. 1-24)

4. W postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego nr OG/ZP-30/2023 nie odrzucono oferty³⁸ wykonawcy, pomimo że nie zawierała ona podmiotowego środka dowodowego w postaci wykazu osób skierowanych do realizacji zamówienia. Wezwanie do złożenia ww. wykazu wraz z ofertą (na podstawie art. 274 ust. 2 upzp) zamieszczono w ogłoszeniu o zamówieniu³⁹. Nieodrzućenie wyżej opisanej oferty stanowiło więc naruszenie art. 226 ust. 1 pkt 2 lit. c upzp. Ponadto, zgodnie z powyższym wezwaniem, wykaz osób skierowanych do realizacji zamówienia miał stanowić podstawę do przyznania punktacji w jednym z kryteriów oceny ofert – „doświadczenie zawodowe pracowników”. Nie dysponując jednak takim wykazem wykonawcy przyznano maksymalną punktację w powyższym kryterium.

³⁸ Oferta nr 3.

³⁹ Nr 2023/BZP 00127572/02/P.

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że niepotrzebnie ujęto w ogłoszeniu o zamówieniu zapis o wezwaniu do złożenia przedmiotowego wykazu, a oferta nie zawierająca go nie została odrzucona, ponieważ w trakcie badania ofert przyznano punkty na podstawie oświadczenia wykonawcy, zawartego w złożonej ofercie.

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 226 ust. 1 pkt 2 lit. c upzp, zamawiający odrzuca ofertę wykonawcy, który nie złożył w przewidzianym terminie przedmiotowego środka dowodowego, wobec czego brak było podstaw do odmiennego postępowania przez Sąd. Ponadto, przyznanie maksymalnej punktacji w kryterium oceny ofert na podstawie oświadczenia, tj. w sposób niezgodny ze wskazanym w ogłoszeniu o zamówieniu, stanowiło naruszenie zasady równego traktowania wykonawców, o której mowa w art. 16 pkt 1 upzp.

Jednocześnie NIK zauważa, że powyższe nie wpłynęło na wybór wykonawcy zamówienia, gdyż przedmiotowa oferta nie zdobyła największej liczby punktów i tym samym nie została wybrana jako najkorzystniejsza.

(akta kontroli tom II, str. 66-71, 139-150, 161-163, 212-217)

5. Umowa nr OG-2504-17/2023 z 28 listopada 2023 r. z wykonawcą zamówienia na usługę ochrony fizycznej osób i mienia w obiektach Sądu zawarta została bez zachowania terminu, o którym mowa w art. 308 ust. 3 upzp, zgodnie z którym, zamawiający zawiera umowę w sprawie zamówienia publicznego w terminie nie krótszym niż pięć dni od dnia przesłania zawiadomienia o wyborze najkorzystniejszej oferty, jeżeli zawiadomienie to zostało przesłane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Przedmiotowe zawiadomienie zostało przesłane na elektronicznej platformie e-Zamówienia 23 listopada 2023 r., wobec czego pierwszym dniem, w którym Sąd mógł zawrzeć ww. umowę był 29, a nie 28 listopada 2023 r.

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że było to spowodowane niecelową omyłką pracownika przy obliczaniu terminu na podpisanie umowy.

(akta kontroli tom II, str. 176-190, 212-217)

6. Przekazana Prezesowi UZP informacja o złożonych ofertach (w postępowaniu OG/ZP-30/2023), o której mowa w art. 81 ust. 1 upzp, nie została sporządzona przy użyciu formularza umieszczonego i udostępnionego na stronach portalu internetowego Urzędu Zamówień Publicznych, zgodnego ze wzorem stanowiącym załącznik do rozporządzenia w sprawie informacji o ofertach, co było niezgodne z § 3 tego rozporządzenia.

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że spowodowane to było niedopatrzeniem pracownika.

(akta kontroli tom II, str. 158-160, 215-218)

7. W protokole postępowania w trybie podstawowym⁴⁰, dotyczącym postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nr OG/ZP-30/2023, nie wskazano terminu i sposobu ustalenia wartości zamówienia oraz numeru REGON lub NIP wykonawców i cen ofertowych w zestawieniu złożonych ofert. Wskazanie tych danych zostało przewidziane we wzorze protokołu (druk ZP-TP), stanowiącym załącznik nr 8 do rozporządzenia w sprawie protokołów.

Dyrektor Sądu wyjaśniła, że było to spowodowane przeoczeniem pracownika.

(akta kontroli tom II, str. 201-218)

⁴⁰ O którym mowa w art. 71 ust. 1 upzp.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2024 r. przez Sąd w zakresie wydatków.

Realizacja wydatków Sądu ogółem w kwocie 44 527,9 tys. zł była zgodna z przyjętym planem finansowym. Badanie przeprowadzone na próbie wynoszącej 2 475,8 tys. zł, stanowiącej 5,6% wydatków ogółem wykazało, że dokonywano ich celowo i gospodarnie, a płatności realizowano terminowo. W jednym przypadku wydatek (na kwotę 25,3 tys. zł) został dokonany jednak w następstwie udzielenia zamówienia publicznego w sposób niezgodny z wewnętrznymi uregulowaniami Sądu w tym zakresie, tj. bez zawarcia pisemnej umowy. Sąd zawierając umowy na zakup usług doradczych i eksperckich dokonywał oceny ich celowości, a ich zawarcie służyło realizacji celów statutowych Sądu. W przypadku jednej z nich (na sześć zbadanych) stwierdzono niepodjęcie działań w celu naliczenia wykonawcy kary umownej, co było działaniem nierzetelnym. Ponadto Sąd nie zamieścił na swojej stronie internetowej planu postępowań o udzielenie zamówień na rok 2024, do czego był zobowiązany na podstawie art.23 ust. 1 upzp. Pozostałe nieprawidłowości dotyczyły objętego badaniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, jednak nie miały wpływu na wybór jego wykonawcy.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

3. Sprawozdawczość

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Sąd rocznych sprawozdań za 2024 r.:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone i przekazane do Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu w terminach określonych w § 28 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2012 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych⁴¹.

Z wyjątkiem rocznego sprawozdania Rb-27 za 2024 r., powyższe sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a dane w nich wykazane były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej Sądu.

W rocznym sprawozdaniu Rb-27 za 2024 r. wykazano natomiast kwotę należności pozostałych do zapłaty niezgodną z danymi w ewidencji księgowej, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II, str. 312-406)

⁴¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1575.

W ramach stosowanego w Sądzie systemu kontroli zarządczej zidentyfikowano (w ocenie ryzyka za IV kwartał 2024 r.) ryzyka w obszarze sprawozdawczości budżetowej⁴², jednak nie ustalono w związku z tym dodatkowych mechanizmów kontrolnych. Według wyjaśnień Dyrektor, błędy w dokumentacji księgowej uznano za mało prawdopodobne i nie mające wpływu na realizację zadań, biorąc pod uwagę doświadczenie pracowników oraz zastosowaną organizację pracy. W związku z powyższym istotność ryzyka oceniono jako niską i nie ustalono dodatkowych mechanizmów kontrolnych.

(akta kontroli tom II, str. 250-281, 297-299, 309-311)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych za 2024 r. (z 6 lutego 2025 r.) wykazano dane w zakresie należności pozostałych do zapłaty ogółem w wysokości wyższej o 5 023,5 tys. zł od kwot wynikających z ewidencji księgowej. Według sprawozdania rocznego Rb-27 za 2024 r. należności pozostałe do zapłaty ogółem wyniosły 11 264,5 tys. zł, w tym w § 0630 wykazano kwotę 5 551,6 tys. zł. Według ewidencji księgowej stan należności pozostałych do zapłaty wynosił 6 241,0 tys. zł, w tym w § 0630 wynosił 528,1 tys. zł.

Powyższe stanowiło naruszenie § 6 ust. 1 pkt 1 oraz § 9 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁴³.

Dyrektor i Główny Księgowy Sądu wyjaśnili, że błąd wystąpił na etapie wprowadzania danych do systemu TREZOR, gdzie poszczególne pozycje sprawozdania uzupełniane były ręcznie. Zapisy w księgach rachunkowych były natomiast poprawne i zgodne z danymi źródłowymi.

Korektę rocznego sprawozdania Rb-27 za 2024 r. w powyższym zakresie sporządzono i przekazano 25 lutego 2025 r., tj. w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli tom II, str. 312, 328-347)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej sporządzone przez Sąd sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

Sprawozdania budżetowe za 2024 r. sporządzane były przez Sąd co do zasady terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym. Stwierdzona nieprawidłowość w zakresie kwoty należności pozostałych do zapłaty w sprawozdaniu Rb-27 miała jednak bezpośredni wpływ na brak wiarygodności prezentowanych danych.

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami dotyczącymi sprawozdań budżetowych oraz udzielania zamówień publicznych Najwyższa Izba Kontroli

⁴² Określone jako „055 Błędy w dokumentacji księgowej” i „056 Nierzetelna informacja o sytuacji finansowej/majątkowej Sądu”.

⁴³ Dz. U. z 2024 r. poz. 454, ze zm.

wskazuje na potrzebę wzmocnienia mechanizmów kontroli zarządczej, zapewniających realizację celu, o którym mowa w art. 68 ust. 2 pkt 1 i 3 ufp.

Wnioski

Przeanalizowanie zasadności naliczenia kary umownej wynikającej z umowy nr OG-17/2024 z 29 lipca 2024 r. i jej naliczenie w przypadku potwierdzenia zwłoki wykonawcy.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁴⁴ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław, 20 marca 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura we Wrocławiu

p.o. Dyrektor

Marcin Kaliński

/podpisano elektronicznie/

Kontroler

Piotr Kociołek

Starszy inspektor kontroli
państwowej

/podpisano elektronicznie/

⁴⁴ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres e-mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres e-mailowy.